

„Era cam pe la ceasul al șaselea”

În mod repetat se pune întrebarea cum se poate împăca ora indicată în Ioan 19.14, „Era cam pe la ceasul al șaselea”, cu relatările celorlalți evangheliști, care relatează concordant că răstignirea Domnului a avut loc la ora trei și că întunecarea soarelui s-ar fi produs la ceasul al șaselea.

Soluția acestei aparente contradicții a preocupat dintotdeauna mințile multor comentatori, și s-a ajuns la o mare varietate de concluzii. Întrucât, pe de o parte, ținem cu tărie la faptul că toți evangheliștii au scris sub călăuzirea Duhului Sfânt și, pe de altă parte, autenticitatea expresiei „ceasul al șaselea” nu poate fi serios contestată (unele manuscrise scriu „ceasul al treilea”, dar nici aceasta nu înlătură dificultatea), singura explicație care rămâne este presupunerea că Ioan, spre deosebire de ceilalți trei evangheliști, nu s-a folosit de timpul iudaic, ci de cel roman sau civil. Ziua iudaică dura de la o seară la alta¹, sau de la apusul soarelui până la răsăritul soarelui (era noaptea) și de atunci până la apusul soarelui din nou (era ziua). Inițial nu exista o numărare a orelor; aceasta a fost acceptată în general abia după captivitatea babiloniană. Cu toate acestea, ceasurile cu apă și cadranele solare existau deja înainte de aceasta. (Compară cu Isaia 38.8.) Cea de-a treia oră a zilei, socotită de la răsăritul soarelui, ar fi, prin urmare, aproximativ „ora 9” a noastră, cea de-a șasea „ora 12” și așa mai departe.

Romanii, deși nu era în general așa pe vremea Domnului, socoteau ziua așa cum o facem noi astăzi, de la miezul nopții până la miezul nopții. Pe baza acestei socoteli a timpului, ora șase ar fi, prin urmare, ora 6 dimineața, ceea ce ar armoniza informațiile oferite de ceilalți evangheliști cu cele ale lui Ioan. Potrivit relatării lui Ioan, nu numai că primul interogatoriu în fața lui Pilat, ci și biciuirea Domnului și batjocorirea Sa de către soldați (coroana de spini etc.), adică și trimiterea la Irod, erau deja încheiate când Pilat s-a așezat pe scaunul de judecată pentru a lua o decizie finală. Cele trei ore care mai rămăseseră până la ora 9 au fost, prin urmare, destul de suficiente pentru a încheia interogatoriul, a pregăti răstignirea și a-L conduce pe Domnul pe Golgota.

Cu toate acestea, rămâne deschisă întrebarea dacă Ioan a folosit întotdeauna calendarul roman în referirile sale la ore, sau l-a folosit doar în acest moment. Deși nu are o mare importanță în sine, au existat întotdeauna multe dezbateri pro și contra. Este foarte posibil ca prima ipoteză să fie corectă. Atunci, orele șase și șapte din Ioan 4.6 și 52 și ora zece din Ioan 1.39 ar corespunde cu orele noastre „șase, șapte și zece dimineața”, ceea ce înseamnă că Domnul ar fi mers cu ucenicii în răcoarea nopții și ar fi ajuns la fântâna lui Iacov din Sihar dimineața devreme, în loc de la prânz. Timpul obișnuit pentru a scoate apă era seara. (compară cu Geneza 24.11; 1 Samuel 9.11).

Cea de-a doua ipoteză, conform căreia Ioan ar fi folosit calendarul roman doar în capitolul 19, are de asemenea unele particularități. De exemplu, cuvintele Domnului din Ioan 11.9: „Nu sunt douăsprezece ceasuri în zi?” Aceste cuvinte par să indice ziua iudaică, dar este posibil ca ele să se refere doar la ziua de lucru, fără a se gândi la o determinare exactă a timpului. Dacă această presupunere este corectă, atunci chestiunea poate fi explicată prin faptul că Ioan a folosit ora

¹ Cuvântul Domnului: „Așa cum Iona a fost în pântecul peștelui celui mare trei zile și trei nopți, așa va fi Fiul Omului în inima pământului trei zile și trei nopți” (Matei 12.40), nu prezintă, așadar, nicio dificultate. În realitate, trupul Domnului nu putea să fi zăcut în mormânt nici măcar timp de patruzeci de ore, deoarece a fost dus la mormânt cu puțin timp înainte de zorii Sabatului, în după-amiaza zilei noastre de vineri, și a înviat imediat după Sabat, în zorii primei zile a săptămânii. Deoarece zilele erau numărate de la o seară la alta, conform obiceiului iudaic, numărătoarea începe joi seara a noastră și continuă până duminică seara: vineri după-amiază și prima zi a săptămânii, care începe în seara zilei de Sabat, sunt numărate fiecare ca o zi întreagă. De aceea, trei zile și trei nopți.

romană în capitolul 19, deoarece întregul proces s-a desfășurat sub conducerea guvernatorului roman și Ioan a vrut să sublinieze responsabilitatea sa deosebită prin această comportare exterioară. De altfel, așa cum am menționat deja, nu contează prea mult dacă se răspunde la întrebare într-un fel sau altul.

La iudei, noaptea era inițial împărțită în trei străji: straja de seară, straja de mijloc și straja de dimineață. (Plângerile lui Ieremia. 2.19; Judecători 7.19; Exodul 14.24 și 1 Samuel 11.11.) Abia atunci când poporul a intrat sub stăpânirea romanilor și a fost astfel influențat de obiceiurile și tradițiile acestora, împărțirea în patru străji de noapte (fiecare având o durată de trei ore) a devenit obișnuită. Întâlnim această împărțire în mod clar în Marcu 13.35, în modul de etichetare obișnuit pe atunci: „Nu știți când vine stăpânul casei: seara (1.), sau la miezul nopții (2.), sau la cântatul cocoșului (3.), sau dimineața (a 4-a strajă de noapte)”. În Luca 12.38 este menționată a doua și a treia strajă, iar în Matei 14.25 și Marcu 6.48 a patra strajă. La fel, găsim și în Faptele apostolilor 12.4 patru străji sau detașamente de câte patru soldați pentru a-l păzi pe apostolul Petru, care fusese arestat de Irod.

Titlul original: „Es war um die sechste Stunde”